

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1900.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

XXIX. évfolyam. 72. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	—	—	—	24 kor.
Félévre	—	—	—	12 >
Negyedévre	—	—	—	6 >
Egy hóra	—	—	—	2 >
— Egyes szám ára 8 fill. —				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, március 28.

Torontálvármegye 1899-ben.

— A közig. biz. jelentése. —

A mai közigazgatásban sokszor panasznak szolgáltatott okot és mondhatjuk gyakran jogos panaszra az, hogy a felülvizsgálatra rendelt hadköteleseknek a felülvizsgáló bizottság elé való vezetése a közigazgatási közegek kötelessége lévén, azok ezen rendelkezéseknek eleget is tesznek, mindazonáltal az általuk sajátukból az e címen felmerült költségek fedezésére tett előleges kiadásai megtérítése csak huzamosabb idő múlva történik meg. Már pedig ma, midőn a közigazgatási pálya már életpálya, a kik anyagiakkal nem mindig rendelkeznek oly mérvben, hogy ugyyszólván előlegező hitelezőivé válhassanak az államkincstárnak, mely ezen költségeket viselni köteles, nem kívánható jogosan ezektől, hogy sajátjukból fedezzék ezen említett előleges kiadásokat. Javaslattunk e téren oda terjed ki, miszerint a megyéknek ujoncfelülvizsgáló költségek előleges fedezetére elszámolás kötelezettége mellett az állam, illetve honvédelmi kincstár által megfelelő átlagos előlegek adassanak, a melyből a járások előleges kiadásai fedezhetése végett esetenként megfelelő előlegeket nyerjenek, természetesen szintén elszámolás kötelezettsége mellett.

A fentálló törvények és kormányrendeletek közül nézetünk szerint módosítandó volna az utadóra vonatkozó 1890. évi I. t. c. és pedig olyképp, hogy a szegény munkásosztály az utadó fizetése alól felmentessék, mert ezen teher ép ezekre nézve elviselhetlen.

A közigazgatás egyes ágainak törvény vagy miniszteri rendelet által még nem szabályozott részeiben szükségesnek vélnők azt rendezni, hogy a községi pénzszedői állásra csak oly egyének legyenek megválaszthatók, a kik bizonyos szakvizsgát állottak ki és a magyar nyelvet írásban és szóban teljesen bírják.

A mi azon kérdést illeti, hogy a

közigazgatás mely ágazataiban észlelhetők szervezeti hiányok, legyen szabad a következőket előadnunk: A községi előjáróság szervezete a kor követelményeinek meg nem felel, mert a törvények és szabályrendeletek az előjáróság egyes tagjaira oly kötelezettségeket rónak, melyeket azok felfogni nem képesek s így a közigazgatás összes terhei a községi jegyzőre nehezdednek.

Szükséges volna még a járási számvevői intézmény életbeléptetése, mert a járási főszolgabírónak e részben szakközegei teljesen hiányoznak és a helyszínen való azonnali vizsgálatokhoz a járási számvevők a jövő közigazgatásában már nélkülözhetők nem lehetnek.

A közigazgatás ágazatai között a községi pénzkezelés utközik a legrosszabb nehézségbe, mert az minden ágra vonatkozólag teljesen elköltöztetve kezelik, a mi által a nem eléggé tanult földmives pénzszedőknek a kezelés megnehezítetik s véleményünk szerint ezen olyképp volna segíthető, ha az összes kincstári követelések egy főkönyvben, a törvényhatósági követelések szintén egy főkönyvben és a községi követelések szintén egy főkönyvben volna kivetendők és így egy-egy naplóban beszédendők.

A hatósági területi beosztásra nézve nézetünk a következő:

A közigazgatás érdekére rendkívül előnyös volna, ha Párdányban, Bánlakon, Perjámoson a szolgabírói székhelyeken egy-egy kir. járásbírói szervezetenek és a bíllédi kir. járásbírói Csenére a járás székhelyére áthelyeztetnék. Ez a község érdeke és kényelme szempontjából igen kívánatos volna.

Az évenként uralkodó nagy vizek miatt az említett községek Perlasztól egy bizonyos időn át majdnem teljesen elvannak zárva s így a jogszolgáltatás nagy hátrányt szenved. De idődolognak tartjuk a járásbírói székhely egyesítését a közigazgatási székhelyvel.

Azon helyi körülmények, melyek kü-

lönleges intézkedést igényelnének, következők:

Tekintve, hogy az alibunári járásnak 7 községe vasuti hozzájárulás címén körülbelül 1,400,000 koronával van megterhelve s miután ez állandó terhet képez, ennél fogva ezen községek fejlesztése teljesen meg van akasztva, égető szükség tehát, hogy viszonyaikban változás álljon be. Ez azonban csak úgy volna elérhető, ha terheiken könnyítve lenne. Minthogy pedig az alap erre a fehértemplomi vagyonszámból a járás községeit megillető jutalékban meg volna, mivel a 8,000,000 korona értéket képviselő vagyonnak jóformán egyharmada a községeké, azért most már sürgősen intézkedés volna teendő, hogy az eddig alig jövedelmező vagyont a községek eladhassák, hogy terheiktől szabaduljanak.

Égető szükség volna, hogy a kormány Egres és Szent Péter községekben állami iskolákat állítana fel, mert az állami iskolák működése a hazafias irány emelése és a hazafias nevelés biztosítása volna.

Nem mulaszthatjuk el azt, mit 1899. évi féléves jelentésünkben hangsúlyoztunk ismételni, hogy a községi közegek, különösen a jegyzők túlterheltségén okvetlenül segíteni kellene.

Tekintve továbbá azt, hogy a mai közegészségügyi és közbiztonsági követelmények indokoltá teszik azt, hogy a bábák működésére a hatóságok, nagyobb figyelmet fordítsanak, mely tisztelettel kérjük, miszerint törvényhozási úton kegyeskedjék intézkedni, hogy működési körrel jövőben csakis a hatósági bábák bizathassanak meg, egyben még tisztelettel kérjük, méltóztassék megfelelő módon intézkedéseket tétetni aziránt, hogy a hírlapok hirdetési rovataiban megjelent gyanús jellegű hirdetések közzététői szigorúan felelősségre vonassanak, mert a különböző ártalmatlannak és biztos hatásának hirdett különféle gyógyítók és eszközök a legtöbb esetben az egészségre nézve

A „TORONTÁL” tárcája.

Az íróféle emberekről.

Egy igen szellemes asszony tollából csodálatosan érdekes levél került egy francia lap szerkesztőségének íróasztalára.

Egész terjedelmében közölte velem tehát, — mert rendkívül élesen, sok humorral, nem kevesebb rokonszenvennel, mint csipkedéssel jellemzi, hogy minő eredetiek az íróemberek szerelmükben és mennyire kedélyes papucshősök háziboldóságukban.

A francia lap bevezetésekképp hozzá teszi, hogy senkit sem lepett meg és gyönyörködtetett annyira e levél, mint magát az író, kihez a szellemes asszony intézte, senki sem olvasta olyan élvezettel, mint a költő, ki a lélekbuvár finom rajzvonásaival írott sorokban a szikrázó szellem mellett, megérté a kedélyes vonatkozásokat is, melyekben anyyi a diszkrécio, mint a mennyi a rokonszenven.

Amde álljon itt maga a levél:

Kedves barátom! kedves nagy emberem!

Ime egy hete mult már, hogy elhagytott. Ezt a hetet én csupán önre való gondolással töltöttem el, csupán azzal, hogy kellett volna önt szeretnem; azzal, hogy általában, miként kellene minden asszonynak szeretni, a ki egy költőt, egy író, egy hírneves térfut kívánna szerelmével boldogítani. Gondolataimat e tárgyról

ime papírra teszem, úgy a mint azok szivemből fakadtak, tollamra jöttek.

Először is ahhoz, hogy egy költőt szeresünk, nem szabad igen fiataloknak lennünk. Nem értem én azért, hogy matróknak legyünk, de mindenesetre oly korban, hogy egy kicsit a mama helyét is pótolhassuk, mert maguk, édes, hóbortos, kedves poéták, örökké gyermekek maradnak bizonyos tekintetben; idegesek, érzékenyek, gyakorlatiatlanok.

Igen, maguk örökre gyermekek maradnak; önző, háládatlan, követelő gyermekek, a kiket szeretve, dicsőségükben sütkérezünk ugyan, de önöknek sokkal több jót teszünk a szerelmmel, mint önmagunknak.

Önök többnyire ellenállhatatlanok, mert híruk megelőzi személyes ösmeretségünket; a nők már szeretik önöket verseikben, tárcáikban, regényeikben s az a sajátos, ideális dicsfény, mely önöket körülveszi, vonzza a nőket, mint a láng a pillangót.

Es mégis — és ez paradoxon, hogy soha se önök, mindig a nő közeledik önhöz. Nem akarom ezt féltékenységnek mondani, ah! uraim, nem egyptomi Józsefek önök — de hiúságuk megvárja, hogy az asszony udvaroljon önöknek s könnyebben nyerk meg a sziveket, mint egykor Napoleon Austerlitzot. Önöket igazán meghódítani azonban igen nehéz, sokszor, többnyire külső bájaktól elragadtatva, megmámorosodnak, innak egypár lángoló szerelmi dalt és aztán — a versen még sem szárad még jóformán a tinta, mikor az önök képzel szerelmének lángja kihűt és nekünk nem marad semmi, csupán az

elhangzott dalok kísértő melódiája, szellemük egy egy darabjának az emlékből hagyott fotografája.

Ha egy asszony költőt, író szeret, kell hogy ne ostromoltassa magát soká; ez önöket kifárasztja, untatja, idegessé teszi s ilyenkor — rossz műveket teremtenek.

Ezt pedig nem szabad lelkünkre venni, mert az önök munkája szent, mert önök maguk nem a szerelmes asszony, de az egész művelt közönség tulajdonát képezik.

Elképzelhetetlenül kibírják a kényeztetést s minden asszony a legjobban tenné, ha örökösön rázná önök előtt a tömjénes kápolnát s ne látna, ne hallana soha más férfiról. Elkezdve versétől, regényétől egészen nyakkendő csokráig önökön találjon mindent a legjobbnak; dicsérje a vers magasatos szárnyalását és a kabát kifogástalan szabását, sőt még keresztnévüknél se találjon szebbet, lágyabban, édesebben hangzó se az ó-kalendáriumban; az egyedüli módszer egy költőt, egy író lebilincselni, az asszony odaadó és szerelmében tökéletesen elmerül.

Azonkívül föltétlenül szükséges, hogy egy kissé kompromittáljuk magunkat, azaz: az önök hiúságának nagyban hizeleg, ha a világ foglalkozik velünk, beszél összeköttetésünkről, szerelmünkről.

Az sem utolsó, hogy önök kedves nagy gyermekek, többnyire sokkal hiubbak személyes előnyeikre, mint sokszor valóban óriási szellemükre, amit kortársaik különben ritkán is értenek meg, még ritkában méltányolnak. Es ezzel is számolni kell az önök által kitüntetett nőnek

rendkívül ártalmasaknak bizonyultak és ezeknek ily reklám útján terjesztése nem annyira a szenvedő emberiség érdekében, mint tisztán és kizárólag anyagi előnyök elnyerésének célzatával történik. A gyantlan és többnyire tudatlan néposztályból kikerülő ily módon hálóbba kerített egyének egészségük helyreállításának reményében kiszolgáltatottak ezen leiketlen tüzekek kapzsiságának, a mivel azt érik el, hogy egészségük nem javul, sőt rosszabbodik. Ezt túrni az államhatalomnak egyáltalában nem áll érdekében, sőt üldözése az ily lelketlen spekulációknak egyenes feladata.

Torontálvármegye tüzoltó-ügye.

Nagybecskerek, március 28

A közelmúltban az országgyűlésen a belügyminiszteri tárca költségvetésének tárgyalásánál Óváry Ferenc képviselő a tüzoltó ügynek rendezése és támogatása érdekében szólalt fel.

Legfőbb ideje volt, hogy a mérvadó körök figyelme ezen teljesen elárult ügyre hazánkban felhívattott.

Nem szándékunk itt Prometheus-tól kezdve a tűz hasznos és romboló természetét fejtegetni, hiszen az ugy is meg van írva, és bármily tekintélyesnek látom az elemet rombolásában, de mégsem sorozom magam Mózes 3. könyve 6—12. pontja azon hívői közé, kik a tüzet szentnek tartják.

A tüzoltás iránti nembánomság önkéntelenül is azt hiteli el velem, hogy sokan mérvadó helyen mégis szentnek tartják a tüzet, mert annak megfékezése érdekében a kellő óvintézkedések megtétele iránt vajmi csekély érzékkel bírnak.

Ritka megye, város és községe ez országban az, a hol a tüzveszély eredményét nem csak abból itélik meg, hogy hány arany galléros, kardos és löször forgóval ellátott fényes sisakos tüzoltó mutatja be magát, hanem az eredményt a kellő óvintézkedések megtétele, elméleti szakképzésből, majd a létesített és létesítendő tüzoltóság anyagi támogatásának szabályozásából itélik meg.

Mint önzetlen bajnoka e magasztos ügynek, őszinte örömmel olvastam, hogy Torontálvármegyében a tüzoltó ügy tekintélyes tért hódított, a mennyiben annak egyes üdvös mozzanatát a hivatalos lapban közlik.

Torontálban a tüzoltó, ki felebarátja életeért, a nemzet vagyonáért, egészségeért életét kockáztatja, kezd már valami lenni és nem tekintetik csupán egy diszbábnak, melyet más közönség hiányában a sutból előhozunk és zeneszó mellett felvonultatunk.

s jobban legyezgetni apró húságaikat, mint a nagyokat.

Szeretik azt is, ha szellemesek vagyunk, noha a tanulságos, eszes tudakos nőket kerülik. Mindig készen kell lennünk csevegni, ha önkünk úgy tetszik s lapokban, könyvekben megjelent munkáikat szorgalmasan elolvasni s rá másokat is figyelmessé tenni. Túrni a közéletből hozott kedvetlenségüket, szidni azokat, a kiket szidnak, ellenben becézni, égis emelni kedvenc barátaikat — talán barátnőiket is; de ennyire már a legönmegtagadóbb nő sem viszi.

Apró csapodárságait túrni azonban kötelességünknek teszük s jaj annak az asszonynak, a ki haragot merne ilyen kirugásokért tartani, mert rögtön készek a mentséggel, hogy a költőt, írókat nem szabad a többi sablon-emberek közé sorozni. Es valóban nem is! Ugy kell önköt venni, mint csodás álmokból, fantazmagoriákból összenőtt lényeket.

A legokosabb, a mit asszony tehet, ha költőbe, íróba szerelmes, menjen hozzá férjhez, kösse örökre magához s tūrje apró bogarait, alapítson neki boldog, nyugodt otthonot, mert csak a nyugalomban, boldogságban fejlődhet ki igazán a legszebb tehetség is és akkor azok a hóbortos, bolondos, de jószívű, nemeslelkű nagy gyerekek hálásak is lesznek és a házi tüzhely meleg derűjénél sütkérezve, legföljebb a papíron fognak még Don Juani hőstetteket elkövetni.

Kedves barátom, drága nagy férfiú, ha minden elmúlt is, mondja meg, nem ismerem én jól a maguk táborát?

Adrienne.

Tehát kezdik a tüzoltót komolyan venni és ezzel kapcsolatosan a tüzoltó-ügy iránt is a kellő és szükséges érdeklődést felkölteni.

Tehát Torontálvármegye megelőzi ebben is a többi vármegyéket. Torontálmegye szövetsége kerületi tüzoltó-felügyelőket rendszerezett, kik minden községben a tüzoltáshoz szükséges szerelvényeket megvizsgálják, a tüzoltóságot elméletileg kitanítják, ott, hol nincs, szervezik, a netaláni akadályokat a szövetségnek és az alispáni hivatalnak elhárítás céljából bejelentik.

A torontálvármegyei tüzoltói szövetség, mint a megye szakközege, a tüzrendészeti szabályrendeletet átdolgozza, egyben gondoskodik arról, hogy minden tüzoltó testületnek megfelelő jövedelem biztosíttassék.

Az ügyes és magát kitüntető tüzoltó jutalmazásáról is gondoskodik van az örökös Rónyalap kamataival, mely, igaz, ma még csak 2000 korona, de idővel hagyomány, ajándék és szövetségi megtakarításból egy tekintélyes alappá fejlődve, a tüzoltó érdemeit jutalmazhatja.

A fentieket kívül más rendszabályok, melyek ügyünket tekintély és diadalra juttatják, a tüzoltás terén egy korszakot alkotó idő tünt elő és mind ezekért oly sokat küzdöttünk, míg végre Rónay Jenő főispán, tüzoltó szövetségünk elnöke, ki érzékkel bír minden szép iránt, ki minden jóra rá ér, diadalra nem vezette. Egy szóban háláljuk azt meg, hogy: Köszönjük.

D. F.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő minden nap reggeli 8 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5¹/₂ óráig; ugyanazon napokon 6-tól 8-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7¹/₂ óráig nyitva marad.

Május 14. Tavasz közgyűlés.

— A miniszter elismerése. Jól megérdemelt elismerésben részesült Mencer Lipót, Torontálvármegye főpénztárosa, a ki nemes szívének sugallatát követve, fáradhatatlanul működik már évek óta az „Iskolagyermekbarát” élén, hogy a szegény gyermekek ne érezzék szegénységük terhét s ha nem is mindenben, de legalább némileg részesedjenek mindazokban a földi jókban, a melyek a jobb módúaknak adattak. Tudomást szerzett erről Wlassics közoktatásügyi miniszter is, a kinek éber figyelmét nem kerüli el a legcsekélyebb érdem sem, s miről a következő írás beszél:

Tekintetes

Mencer Lipót urnak

megyei főpénztáros, az „Iskolagyermekbarát” segélyző-egylet elnökének.

Nagybecskereken.

Torontálvármegye kir. tanfelügyelőjének folyó évi március hó 1-én 1055. sz. a. kelt jelentéséből örömmel értesültem, hogy az „Iskolagyermekbarát segélyző-egylet” a szegény sorsu gyermekek felruházásában, valamint meleg étellel való ellátásban dicséretes tevékenységet fejtett ki.

Örömmel szolgál, midőn Tekintetességének, valamint az egyesületnek a népoktatás érdekében tanúsított ezen hazafias áldozatkésziségeért őszinte elismerésemet és köszönetemet nyilvánítom.

Budapest, 1900. évi március hó 22-én.

A miniszter meghagyásából:

Dr. Axamethy Lajos,
miniszteri tanácsos.

— A májusi előléptetés. A hadseregnél a szokatlanul győnge novemberi előléptetés után május elseje valószínűleg újabb csalódást fog okozni azoknak, akik most remélték az előléptetést. A hadügyminiszter ugyanis csak nagyon kevés tisztnek minősítványt kérte be. A törzstiszti pályázóktól egyáltalában nem kértek be minősítványt, amiből azt következtetik, hogy a hadügyminiszteriumnak már megvannak a maga jelöltjei. Nagyobb szabású előléptetésről csak úgy lehetne szó, ha április vége előtt számos nyugalmazás történik.

— Hálálkozás. Vettük a következő gyászjelentést: Özv. Katona Lajosné szül. Pécsi Julianna egy saját, valamint gyermekei Ilona, Lajos, Béla, Jolán és István nevében fájdalomtelt szívvvel jelenti szeretett férjének, atyjának, testvérüknek és sógoruknak Katona Lajos Melencze község hivatalnokának f. hó 26-án

este 10 órakor, életének 48-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászosan elhunytát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 28-án délután 3 órakor a református vallás szertartása szerint Melenczén örök nyugalomra helyeztetnek. Melenczén, 1900. március 27-én. Katona Gábor, Katona János, Katona Eszter, testvérei. Petrovits Péter, Dani Gáspár, sógorai. — Melencze község előljárósága külön gyászjelentést adott ki Katona Lajos községi iktató haláláról.

— Biróválasztás. A lemondott muzslyai bíró helyére az új bíró választása holnap csütörtökön történik meg.

— A hitelezők érdekében. Magyarországon eddig az volt s még ma is az a szokás, hogy a kalmár, mikor érzi a bukás szelét, üzletét eladja, vagy másra ruházza. A művelet leginkább abból áll, hogy a bolt fölé új cég táblát akaszt. Ha ez megtörténik, a foglalmi menő hitelező szépen visszavonul, mert az új céget a régi cég tartozásaiért nem szabad bántani. A bukás szelére került kalmár az esetben is megszabadul a hitelezők végrehajtásától, ha társat vesz maga mellé s a cégtáblán jelzi, hogy társa van. Ez az állapot a hitelezőket igen sokszor megkárosította s az üzleti életnek is ártott. Ezen a bajon a kereskedelmi törvényrevíziójával akartak segíteni, de belátták, hogy a baj sürgős orvoslást kíván s hogy a revízióig nem várakozhatnak. A kereskedelmi miniszter tehát új törvényjavaslattal lép elő s ezzel véget a mindinkább elharapózó csalásoknak. A törvényjavaslat tervezete az igazságügyminiszterium segédkezése mellett el is készült. A javaslat első paragrafusa azt foglalja magában, hogy a ki szerződés útján kereskedelmi üzletet átvész, az eladónak az üzletből eredő tartozásáért felelős. Ez a felelősség — a mely azonban némileg korlátozva van — tisztán az átvett vagyon értékére szorítkozik. Ezért be kell mutatni a leltárt is, még pedig nyolc nap alatt. Figyelemre méltó intézkedése a javaslatnak az is, hogy ha egy kereskedő mással társaságba lép, az üzlet eddigi tartozásaiért a társaság is felelős. A mint mindezekből látszik, az új törvény kizárja a már igen megszokott és nagyon is divatosá vált csalásokat s így a hitelezők nyugodtabban aludhatnak, nem félve attól, hogy az adós kereskedő az éjszaka folyamán alatt a cégtáblát kicseréli, üzletét másnak adva el.

— Magyarfaló és halottgyalázó. Nagy kikkindáról jelentik lapunknak: Szenzációs végtárgyalás volt tegnap városunkban, mely annyival nagyobb érdeklődést keltett a legszélesebb körökben, mivel a vádlott Korn Artur szerkesztő azon személyek közé tartozik, kik az utóbbi hónapokban magyargyűlölő fellépésükkel ugyancsak magukra vonják a délvideki közönség figyelmét. Az ügy előzményei a következők:

Korn Artur, a Gross-Kikindaer Zeitung szerkesztője tavaly D. M., egy előkelő uri asszony halála után A. B. jegy alatt tárcát közölt lapjában, melyben a többek közt igen pikáns részleteket hoz az elhalt urnó lovagló leckéjéről, a kinek sokat kell megbocsátani, mert nagyon sokat szeretett stb. stb.

A dologból becsületbeli ügy lett, de Korn kijelentvén, hogy elvből nem párbajozik, a megsértett férj a bíróság elé vitte a dolgot.

Tegnap volt a végtárgyalás. Elnökölt: Orosz Frigyes tv. bíró, szavazó b. Hortobágyi József, referens Boross Gyula albiró; tolmács dr. Türk Marcell ügyvéd, védő Ehrling Miklós n.-teremiai ügyvéd, a nagyszabeni tptár képviselője; a magánvádlót Dus Sándor ügyvéd, városi főügyész, nyug. kir. ügyész képviselte. Korn védelme szánalmas volt. Avval állott elő, hogy A. B. egy bécsi hölgy, (majd meg férfit emlegetett), aki neki tárcanyagot küldött, ő feldolgozta, de nem tudta, hogy D. M.-re vonatkozik, sőt mint A. B. neki utólag megírta, tulajdonképp egy elhunyt bécsi színésznőt gondolt. Kihallgatták D. ur volt segédjeit, kik előtt Korn bevallotta volt, hogy ő írta a közleményt, hogy az D. M.-re vonatkozik; kihallgatták 8 tanut, kik-től azt kérdezték, vajjon a cikk olvasása mily benyomást keltett bennük? Kivétel nélkül azt vallották, hogy kétségtelenül D. M.-re vonatkozott s hogy megbotránkoztak. Dus vádbeszéde nagy hatást keltett. „Még ott csillogott a fájdalom könnye a megtört férj szemén, még roskadozva a fájdalomtól zokogott az agg szülő, még el sem hangzott jóformán a circum dederrunt me szolozsmája, midőn előáll ez a hyénába bujtatott ember, ki nem is emberhuara, hanem

— ami rosszabb — női becsületre éheznek a piszkos kezével kiássa sirjából a női becsületet, hogy szennylapjában bemocskolja stb. stb.“

A beszéd tényleg remeke volt a retorikának, a poezisnak egyaránt. A női becsületről mondott valóságos költemény után lesújtó volt a megbotránkozás megnyilatkozása a becsülettrábló gyávaasága felett, ezt pedig valóságos apotheozis követte az újságíró nemes, magasatos hivatásáról. A törvényszék Kornt 14 napi foga házra és 100 kor. pénzbüntetésre s az összes bünygyi költségek fizetésére ítélte. Dus súlyosbításért, Korn felmentésért felebbezett.

Ezután következett a második ügy. A Torontáli Közlöny, Közérdek, Torontáli Hirlap és Nagyikinda szerkesztői becsületsértésért panaszolták Kornt, mert őket soviniztikus kutya-falka, alias, alávaló s egyéb epithonokkal támadta meg. Valamennyit dr. Kiss Károly képviselte. Korn a tárgyalás kezdetén viszonzvadat emelt becsületsértés miatt panaszosok ellen, akik az elnök kérdésére valamennyien beleegyeztek, hogy a viszonzvád a váddal együtt azonnal tárgyalassék. A törvényszék elnapolta a tárgyalást, mivel a főtárgyalást vizsgálatnak kell megelőznie.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Szerda: Lili, vagy a tüzértrombitás szerelme. Csütörtök: Dr. Szeleburdi.

* **Családi örömek.** Bisson nem az első, ki gonosz anyóst viszi a szinpadra. Sőt erős a gyanunk, hogy nem is lesz az utolsó. Abban azonban megelőzte összes irótársait, hogy nevetéssé ténen a családi örömeket, a cocotte-kultusz himnuszát zengi. Ha ezren és ezren nem gondolkoznának Párisban épenugy, Bisson nem merte volna megírni ezt a darabot. De tudván azt, hogy a párisi aglegények minden körülmények között visszatérnek a klubhoz, pezsgőhöz és a „mucusokhoz“, bátorságot vett magának és — mint azt ő nála másképen nem is képzeljük — sok szellemmel vezette ad absurdum egy vén rouénak azt az elhatározását, hogy „leszerel“ és a házba fogadván unokaöcsesét és nejét, a „családi örömeknek“ szenteli magát. Csakhogy a fiatal asszony szivtelen teremtés, ki a férjével a vasgyárost játszatja, az anyja pláne halatlan hárpia, az öcse önző fráter, ki nem röstelli a saját jötevőjét kilakolni, az após nevetéséges papucshős, — egy szóval a családi örömek épen nem örömek s a jó nagybácsi — miután a többiek akár egy német vigjátékban gyönyörűségesen kibékültek — visszatér az ő imádott Angéle jéhez. Ez a cocotte a legjobban megrajzolt alak az egész darabban s Holéczy Ilona az ő invenciózus, fesztelen játékaival teljesen érvényre emelte. Igen jó estéje volt Kovácsnak is, ki pompás humorral adott egy megkopaszodott világit, ki csak akkor képes viselt dolgaira emlékezni, ha — énekel. Jól játszottak még Déri, Krémer, Pálfi Mariska, Szepessy. A ház egészen megtelt.

TÖRVÉNYSZÉK.

= **Váltólag paraszt.** Bäcker József 35 éves istvánföldi lakos érezvén anyagi tönkrejutásának közeledtét, annyira el volt adósodva, hogy minden percen várhatta, hogy kirántják lába alól a földet, elment szomszédaihoz, Schneider Bernáthoz és Knapp Sebestyénhez, akiknek előadta, hogy ezek megmenthetik őt az anyagi tönkrejutástól, ha aláírnak neki egy 255 frtos váltót, amelyre ő Becskereken pénzt kap s ebből kifizeti a legégetőbb adóságait. A váltót lassacskán pedig törleszteni fogja. A két szomszéd meghatva tett eleget Bäcker kívánságának s aláírta a váltót. Amde Bäcker nem hozta be a váltót Becskerekre, hogy itt értékesítse, hanem egy hitelezőjének adta, aki holmi gabonaügyletekből kifolyó differenciákért szorította. A 255 frtos váltót tehát a budapesti Danon Zs. Salamon gabonakereskedő cég kapta.

Közeledett a lejárat, a két szomszéd ismét adott egy váltót a prolongáció céljaira, amde Bäcker ezt nem arra használta föl, mert a Danon cég peresítette a váltót és a két szomszédon el is verték a port. Bäcker a második váltót unokaöcsésének, a 27 éves Bäcker Józsefnek adta, aki Módoson napaszámból él és oly szegény, mint a

templom egere. Ez a módosi Bäcker aztán a két jószívű szomszédot beperelte a 255 frtért s a bíróság a váltó alapján marasztalta is őket. Ekkor megtették a bünyenyítő feljelentést a két Bäcker ellen. A nagybecskerek ki. törvényszék ugyszólván egész nap ezt az ügyet tárgyalta, olyannyira bonyolódott volt és egész sereg tanut kellett kihallgatnia s csak este 7 órakor végezte be. Az I. rendű vádlottra, az istvánföldi Bäckerre nézve beigazolást nyert, hogy ő rutul visszaelt a két szomszéd bizalmával s alaposan rászedte őket; de a II. rendű vádlottra nézve a bíróság nem vette bizonyítottnak, hogy ő a váltót összejátszva bátyjával, csalási szándékból peresítette, hogy ily módon pénzhez jussanak. Mert II. rendű vádlot azt állította, hogy ő a váltó ellenében apránként pénzt adott bátyjának s ő fizetni nem tudván, a váltót adta neki adóssága fejében. Így aztán a bíróság I. rendű vádlotat, eltérőleg az ügyészi indítványtól, aki a 404. § szerint minősülő magánokirat hamisítás bünye miatt kérte vádlot elítélését, a btkv. 379. § a értelmében csalás miatt hét hónapi börtönrre ítélte, II. rendű vádlotat pedig fölmentette. Ugy az elítelt, mint az ügyész felebbezett. Legérdekesebb a dologban, hogy most eme fölmentő ítélet alapján a két szomszéd fizetheti a 255 frtot és a költéseket a II. ik Bäckernek, mivel a váltóbíróság marasztaló végzése ellen emelt kifogásuk ily módon megdőlt.

TÁVIRATOK.

A pénzügyi bizottságból.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága ma tárgyalta az appropriacionális javaslatot, amelyet általánosságban elfogadván, megkezdte a részletes tárgyalást.

A transzváli háboru.

Budapest, február 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mafekingből jelentik: A burok még 15-én is ágyuzták az angolok táborát.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál“ ered. táv.) Ladysmithből jelentik: Huszezer oranjei bur őrzi a Sárkányhegység kilenc szorosát, a nehéz ágyukat visszavonják a Riggards hegyről, mert ott nem szándékoznak állást foglalni.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál“ eredeti táv.) Kimberleyből jelentik: Négyezer oranjei bur megszálította a Kimberleytől Pardeberg felé vezető utvonalat.

Budapest, március 28. (A „Torontál“ ered. táv.) Ladysmithből jelentik: A bur haderő Wesselsnecknél áll nyolc mértföldnyire a Riggards hegytől.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál“ ered. táv.) Durbanból jelentik: A Rennie társaság „Matabele“ nevű partjáró gőzösét egy angol cirkáló hajó a Delagoa-öbölből behozta a kikötőbe; mert állítólag kősznet szállított Transzválnak.

Budapest, március 28. (A „Torontál“ eredeti táv.) Fokvárosból jelentik: Roberts tábornok legközelebb ide érkezik, hogy feleségével találkozzék.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál“ ered. táv.) Elterjedt hírek szerint, mint bur forrásból jelentik, az angoloknak további előnyomulása egy hónap előtt nagyon valószínűtlennek tetszik.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál“ ered. táv.) Clement tábornok négy hadoszlopban Bloemfontain felé tart.

Budapest, márc. 28. (A „Torontál“ ered. táv.) Fauresth-ből eredő stürgöny szerint Clement ellenállás nélkül megszálította Jägersfontaint és Fauresth-et.

Határidő-üzet.

Budapest, márc. 28. (A nagybecskerek i Lloyd-társulat táv.) Erős kínálat mellett gyöngve vételkedv. Az árak 5 fillérral hanyatlottak. Kötetett:

Buza 1900 áprilisra	7.42—7.43
Buza 1900. szept.-re	7.67—7.68
Rozs áprilisra	6.30—6.31
Zab áprilisra	4.90—4.91
Tengeri 1900. májusra	5.32—5.33

Szerkesztői üzenetek.

Fekete. Ön ezt kérdezi: Társasjáték közben bírói ítélet folytán egy fiatal ember megcsókol egy leányt, ki erre őt a társaság előtt arcul üti. Mit tegyen a fiatal?

A mi nézetünk szerint a fiatal hölgy nem cselekedett helyesen. Először azért nem, mert ha tudom, hogy csók is lesz a játékban, jogom van az ilyen játék ellen óvat emelni. 2. De ha már játszom, meg kell barátkoznom azzal is, hogy esetleg megcsókolnak. 3. Ha már épen azt az egyik fiatal embert nem akarom megcsókolni, illő módon tudtára adom neki, de azért még mindig nem kell pofozni.

Meglehet azonban, hogy e kérdés elbírálásánál oly körülmények is játszanak közbe, amelyeket mi nem ismerünk. Talán, ha ismernők őket, más véleményben volnánk. Azt a véleményt azonban minden körülmények között fenntartjuk, hogy társaságban fiatal hölgy ne üssön pofon fiatal embereket. Még öregeket sem.

Zs. Nagyon sajnáljuk, hogy az ígért tárcát nem méltóztatott beküldeni. Mindenkor nagyon szivesen látjuk őket.

Cz. Sz. Pompás körkép, de nagyon sok benne a célzás. Hagyjuk egyelőre.

Kiváncsi Hogy mi okozza az elhidegülést? Bizony arra igen bajos volna egy szerk. üzenet keretében megfelelni. Az uraknál többnyire az, ha látják, hogy érzelmeik nem találnak viszonzásra. Ez persze csak az okosabbik fajtára alkalmazható. A butábbak addig szoktak udvarolni míg — kidobják őket.

X. Y. Z. Ön egy költeményben elzengi, hogy a tavaszi levegőnek milyen „szerelemittas hatása“ van. Ne tessék ezt elhinni. Azok az idők már elmúltak. Valamiképen az ilyen versek ideje is elmúlt.

Hü olvasó. Sz. Szigethy Vilmos verskötetete husvét táján fog megjelenni.

„Nap és szerelem“, „Te pici kis galamb“, „Ámor és hivatal“ nem közölhetők.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, szerda, 1900. március 28-án.

Réthy Lina jutalomjátékául:

LILI,

vagy: a tüzértrombitás szerelme.

Énekes színmű 3 felv. Irták: Henneguin és Millard. Fordította: Fáy I. Béla. Zenéjét szerző: Hervé

Holnap csütörtökön, március 29-én itt először:

Dr. Szeleburdi (Bohózat.)

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Érvényes 1900. március hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 45 p.; délután 5 óra 18 p.
Temesvárról: délután 12 óra 55 p.; este 8 óra 34 p. éjjel 10 óra 18 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 15 p.; este 8 óra 34 p.
Alibunárról: este 8 óra 34 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) délelőtt 11 óra 20 p.
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) reggel 6 óra 24 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnap).

b) a nagybecskerek-i (nknbvt) pályaudvarra:
Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 45 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Zombolyára: éjjel 2 óra 15 p.; délután 4 óra 36 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 28 p.; délután 5 óra 30 p.
Temesvárra: éjjel 2 óra 15 p.; délelőtt 9 óra 24 p.; délután 4 óra 36 p.
Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 4 óra 36 p.
Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) délután 5 órakor.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 30 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnapon).

b) a nagybecskerek-i (nknbvt) pályaudvarról:
Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 45 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

H I R D E T É S E K.

326. hv. szám 1900.

302-1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezenel közli, hogy a nagybecskereki kir. bíróságnak 1900. évi V. 367 sz. végzése folytán Stern Lázár dr. nagybecskereki ügyvéd által képviselt Potye Lajos nagybecskereki felperes részére Imrédy Pál és Jolán nagybecskereki alperes ellen 88 kor. 20 fill. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1852 kor. 80 fillerre becsült ingóságokra a nagybecskereki kir. bíróság 1900. évi V. 367/2. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglalatók követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Nagybecskereken az adósoknál leendő megtartására határidőül 1900. évi április hó 7-ik napjának délelőtt 9 órája kintizetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok, könyvek, kerékpár és fehérműek a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölsőlegére fognak utaltatni.

Kelt Nagybecskereken, 1900. évi március hó 23. napján.

Simonich Zsigmond,
kir. bírósági végrehajtó.

1111. tlkvi szám 1900.

301-1.1

Arverési hirdetmény és kivonat.

A perlaszi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Mosorinác férj. Rudoszályev Alexandra tomaseváci lakos javára 200 kor. tőke, 21 kor. 80 fill. már megállapított, 17 kor. 30 fill. jelenlegi s még felmerülő költség kielégítése végett az 1881: LX. t. cz. 144. § a alapján és 146. és 156 §. értelmében Mosorinác Andrea tomaseváci lakos ellen az ezen kir. járásbíróság területén Tomasevác község határában fekvő és a tomaseváci 830. számú tlkvből foglalt:

1. 92. sz. ház s 400 □-öl házhelyre 560 kor.

A tomaseváci 2030 sz. tlkvből felvett:

2. 77. hrsz. 305 □-öl szőlőre 123 kor. 80 fill. becsárban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közli.

A nyilvános árverés Tomasevác községében 1900. évi április hó 25. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő úgy a tlkvi hivatalban, mint Tomasevác községben kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett.

1. A kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is eladatni fognak.
3. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

Perlaszon. a kir. járásbíróság, mint tlkvi hatóságnál, 1900. évi január hó 30. napján.

Tóth,
kir. ajbíró.

Torontálmegye Német-Párdány községe.

3092. ki. szám 1899.

296-3.3

Hirdetmény.

Német-Párdány község földbirtokosai a községi határ minden egyes részletének kataszter szerinti felmérését s azután a birtoknak karókkal való megjelölését határozták el. A felméréndő terület mintegy 2700 holdból és 2000 részletből áll. A karókat a birtokosok fogják saját költségükön előállítani.

Felkéretnek ezen munkára vállalkozó földmérnök urak, hogy ajánlataikat legkésőbb folyó évi április hó 20-áig Német-Párdány község előljáróságának küldjék meg.

Kelt Német-Párdányban, 1900. évi március hó 25-kén.

Stassik János,
jegyző.

Nágl Miklós,
bíró.

658. tlkvi szám 1900.

300-1.1

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy a nagybecskereki népbank részvénytársulat végrehajtónak Somogyi Magdolna és Somogyi Rozália végrehajtást szenvedők elleni 6000 kor. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a n.-becskereki kir. törvényszék területében levő Nagybecskerek község 2945 sz. tjkvben 3407/18/a. hrsz. a. felvett 2649 ö. i. sz. ház 205 □-öl beltelekkel 1440 korona 77 fillér kikiáltási áron 1900. évi április hó 17-dik (tizenhetedik) napján délelőtt 10 órakor ezen kir. tvszék tlkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladást alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kintizött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árnak 10% át, vagyis 144 kor. 7 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42 §. jelzett ártalammal számított vagy az 1881. évinovember hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170-ik §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tlkvi irattárában és a helybeli városi tanácsnál megtekinthetők.

Kelt a nagybecskereki kir. törvényszék mint tlkvi hatóságnál, 1900. évi január hó 24-én.

Dr. Selymessy,
kir. tvszéki bíró.

Üzifa. Kizárólag elsőrendű legfinomabb minőség.

Mérsékelt áron.

Valódi porosz szalon-köszén.

Kapható:

Kurländer Imre-nél Nagybecskerek,

Korona-utca 585/11. (Telefon 35. sz.)

Kurländer-udvar

Gizella-part (Telefon 89. sz.)

44-53.48

A Kurländer-udvarban több célszerűen épített üzlethelyiség kiadandó.

H i r d e t é s e k

felvételnek

a „Torontál“ kiadóhivatalában.